

लोक सेवा आयोग
नेपाल स्वास्थ्य सेवा, जनरल हेल्थ सर्भिसेज समूहको आठौं तहको खुला प्रतियोगितात्मक परीक्षाको पाठ्यक्रम

पाठ्यक्रमको रूपरेखा :- यस पाठ्यक्रमको आधारमा निम्नानुसार दुई चरणमा परीक्षा लिइने छ :
 प्रथम चरण :- लिखित परीक्षा पूर्णाङ्क :- २००
 द्वितीय चरण :- सामूहिक परीक्षण र अन्तर्वार्ता पूर्णाङ्क :- ४०

प्रथम चरण – लिखित परीक्षा योजना (Examination Scheme)

पत्र	विषय	पूर्णाङ्क	उत्तीर्णाङ्क	परीक्षा प्रणाली	प्रश्न संख्या X अङ्कभार	समय
प्रथम	जनरल हेल्थ सर्भिसेज	१००	४०	वस्तुगत बहुवैकल्पिक (MCQs)	१००X१ = १००	१ घण्टा १५ मिनेट
द्वितीय		१००	४०	विषयगत (Subjective)	१०X१० = १००	३ घण्टा

द्वितीय चरण

विषय	पूर्णाङ्क	परीक्षा प्रणाली	समय
व्यक्तिगत अन्तर्वार्ता	३०	मौखिक	-

- लिखित परीक्षाको माध्यम भाषा नेपाली वा अंग्रेजी अथवा नेपाली र अंग्रेजी दुवै हुन सक्नेछ ।
- लिखित परीक्षाको दुवै पत्रको विषयवस्तु एउटै हुनेछ ।
- प्रथम तथा द्वितीयपत्रका पाठ्यक्रमका एकाईहरूबाट सोधिने प्रश्नहरूको संख्या निम्नानुसार हुनेछ ।

प्रथम पत्रका एकाई	1	7	8	14	15	2	9	10	16	11	12	13	3	4	5	6	17
प्रश्न संख्या	10	5	5	5	5	10	10			10			10	10	10		10
द्वितीय पत्रका खण्ड	A				B				C				D				
द्वितीय पत्रका एकाई	1	7	8	14	15	2	9	10	16	11	12	13	3	4	5	6	17
प्रश्न संख्या	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1

- वस्तुगत बहुवैकल्पिक (Multiple Choice) प्रश्नहरूको गलत उत्तर दिएमा प्रत्येक गलत उत्तर बापत २० प्रतिशत अङ्क कट्टा गरिनेछ । तर उत्तर नदिएमा त्यस बापत अङ्क दिइने छैन र अङ्क कट्टा पनि गरिने छैन ।
- बहुवैकल्पिक प्रश्नहरू हुने परीक्षामा कुनै प्रकारको क्याल्कुलेटर (Calculator) प्रयोग गर्न पाइने छैन ।
- विषयगत प्रश्नका लागि तोकिएका १० अङ्कका प्रश्नहरूको हकमा १० अङ्कको एउटा लामो प्रश्न वा एउटै प्रश्नका दुई वा दुई भन्दा बढी भाग (Two or more parts of a single question) वा एउटा प्रश्न अन्तर्गत दुई वा बढी टिप्पणीहरू (Short notes) सोध्न सकिने छ ।
- द्वितीय पत्रमा प्रत्येक खण्डका लागि छुट्टाछुट्टै उत्तरपुस्तिकाहरू हुनेछन् । परीक्षार्थीले प्रत्येक खण्डका प्रश्नहरूको उत्तर सोही खण्डको उत्तरपुस्तिकामा लेख्नुपर्नेछ ।
- यस पाठ्यक्रम योजना अन्तर्गतका पत्र/विषयका विषयवस्तुमा जेसुकै लेखिएको भए तापनि पाठ्यक्रममा परेका कानून, ऐन, नियम तथा नीतिहरू परीक्षाको मिति भन्दा ३ महिना अगाडि (संशोधन भएका वा संशोधन भई हटाईएका वा थप गरी संशोधन भई) कायम रहेकालाई यस पाठ्यक्रममा परेको सम्झनु पर्दछ ।
- प्रथम चरणको लिखित परीक्षाबाट छनौट भएका उम्मेदवारहरूलाई मात्र द्वितीय चरणको अन्तर्वार्तामा सम्मिलित गराइनेछ ।
- यस भन्दा अगाडि लागू भएको माथि उल्लिखित समूहको पाठ्यक्रम खारेज गरिएको छ ।
- पाठ्यक्रम लागू मिति :- २०६२/२/२४ देखि देखि (२०७२/०७/२४ को निर्णय अनुसार सामूहिक परीक्षण समावेश)

प्रथम र द्वितीय पत्र :- जनरल हेल्थ सर्भिसेज

Actiology, symptoms, signs, investigations and curative and preventive management of the following health related problems:

Section A - 30 Marks

- 1. General Medicine: 10%**
- 1.1 Respiratory Diseases:** Acute Bronchitis, Chronic Obstructive Airway Disease, Bronchial Asthma, Pneumonias, Tuberculosis, Bronchogenic Carcinoma, Bronchiectasis, Occupational Lung Diseases, Respiratory Failure, SARS, Pleural effusion, Pneumothorax, Bird Flu
- 1.2 Cardiovascular Diseases:** Rheumatic Fever, Rheumatic Heart Disease (MS MR, AS, AR), Congestive Cardiac Failure, Acute LVF, Ischemic Heart Disease, Myocardial Infarction, Hypertension, Infective Endocarditis, Congenital Heart Diseases, Cardiomyopathies, Cor pulmonale, Cardiac arrhythmias, Cardiac Shock
- 1.3 Gastrointestinal Disease:** Acid Peptic Diseases, Cirrhosis of Liver and ascitis, Hepatitis, Hepatic Coma, Abdominal Tuberculosis, Pancreatitis, Worm Infestation, Ulcerative Colitis, Carcinoma of Gastro Intestinal Tract, Gastroenteritis, H pylori, Gastro-oesophageal reflux
- 1.4 Blood and Lymphoreticular Diseases:** Anaemia, Leukaemia, Purpura Agranulocytosis, Polycythemia, Reticulosis, Lymphomas
- 1.5 Neurological Diseases:** Cerebro-Vascular Accident, Meningitis, Encephalitis, Parkinson's Disease, Paraplegia, Multiple Sclerosis, Myasthenia Gravis, Epilepsy, Neuro-cysticercosis, Bell's palsy, GBS, Neurosyphilis, Coma Headache, Spin bifida, Neurogenic Shock, Coma, Cerebral Malaria
- 1.6 Endocrine and Metabolic Diseases:** Diabetes Mellitus, Non-ketotic Coma, Ketoacidosis, Thyrotoxicosis, Hypothyroidism, Cushing's Syndrome, Addison's Disease, Hyperparathyroidism, Tetany, Hypogonadism, Diabetes Insipidus
- 1.7 Joint and Collagen Diseases:** Rheumatoid Arthritis, Gout, Systemic Lupus Erythematosus, Osteoarthritis, Osteomalacia and Osteoporosis, Ankylosing, Spondylitis
- 1.8 Renal Diseases:** Urinary Tract Infection, Acute Glomerulonephritis, Nephrotic Syndrome, Urinary Calculi, Renal Failure, Tuberculosis, Neoplasm, Acidosis, Alkalosis, Hyperkalaemia, Kidney Transplantation
- 1.9 Tropical Diseases:** Cholera, Enteric Fever, Malaria, Filariasis, Kala-azar, Leprosy, Chickenpox, Amoebiasis, Mumps, Snakebite, Rabies, Insect bite, Tuberculosis, Food Poisoning, Tetanus, Scorpion Bite, Hornet Bite
- 7. Psychiatry: (Units 7 & 8 = 10%)**
Emotional Disorders (anxiety, depression, sleep disturbance), Neurosis, Psychosis, Psychosomatic Disorders, Anorexia nervosa. Substance abuse (Alcohol/drugs/ others)
- 8. Dermatology and STD:**
(i) Dermatology: Urticaria, Scabies, Dermatophytosis, Herpes Simplex, Herpes Zoster, Psoriasis, Lichen Planus, Pemphigoid, Pemphigus, Drug Eruption (ii) STD: Syphilis, gonorrhoea, Non Specific Urethritis. HIV, AIDS including Universal Precaution

14. Pharmacology: (Units 14 & 15 = 10%)

Poison and Toxicology- Organophosphorus, Barbiturates, Corrosives, Heavy metals, Mushroom poisoning, Drugs in pregnancy and lactation, Prescribing in children and elderly, Dosage, Preparation, Mode of action and side effects of drugs acting on different systems of body

15. Emergency Medicine:

Management of Acute poisoning, Coma, Acute pain abdominal & chest, Status Epilepticus, Acute severe asthma Breathlessness, Epistaxis, Vaginal bleeding, Shock including anaphylaxis, Multiple trauma including blunt abdominal injury, Haemoptysis, haematemesis and malaena, RTA, Trauma, Cut down Poisoning, Insect bite, Snake bite, Catheterisation, NG Tube Insertion

Section B - 30 Marks

2. General Surgery:

10%

Sinus, Fistula, Fissure, Polyp, Ulcer, Tumour, Hernia, Hydrocoele, Burn, Shock, Peptic Ulcer, Pyloric Stenosis, Haematemesis and Malaena, Oesophageal Varices, Intestinal Obstruction, Paralytic ileus, Acute Abdomen, Acute Appendicitis, Typhoid Perforation, Perforated Peptic Ulcer, Lymphadenitis, Haemorrhoids, Gall Stones, Urinary Stones, Liver Abscess, Hydatid Cyst, cholecystitis, Biliary Obstruction, Pancreatitis, Pain Abdomen, Pneumothorax, Pleural Effusion, Haemothorax, Chylothorax, Bronchiectasis, Pulmonary Embolism, Lung Abscess, Bronchogenic Carcinoma, Thrombo-angitis obliterans, Chyluria, Deep Vein Thrombosis, Head Injuries, Phimosis, Para-Phimosis, Pinhole Meatus, Stricture Urethra, Carcinoma Penis, Hydronephrosis, Retention of Urine, Enlarge Prostate, Incontinence of Urine, Vasectomy, Goiter, Tumours of Testis, Lymphomas, rupture spleen, Carcinoma of Bladder, Hydramnios, Breast abscess and Carcinoma breast, Hypovolemia, Oliguria, Acute Retention of Urine, Suprapubic Cystoscopy, Wounds

9. Ophthalmology Trachoma: (Units 9, 10 & 16 = 10%)

Injuries of Eye, Foreign Body in Eye, Conjunctivitis, Refractive Error, Malignancy of Eye, Diabetic and Hypertensive Retinopathy, Stye, Chalazion, Blepharitis, Cellulitis, Cellulitis, Corneal Ulcer, Keratomalacia, Scleritis and Episcleritis, Choroiditis, Erythrocyclitis, Cataract, Glaucoma, Trachoma, Vitreous Haemorrhage, Optic Neuritis, Retinal Detachment, Myopia, Hypermetropia, Astigmatism, Presbyopia, Diplopia, Squint, Proptosis, Ectropion, Dacryocystitis, Dacryoadenitis, Ocular Hazards in Agriculture and Industry

10. Ear, Nose and Throat:

Foreign Bodies in Ear, Nose and Throat, Otitis Media, Otitis Externa, Mastoiditis, Mastoid abscess Rupture of Tympanic Membrane, Meniere's Disease, Hearing Loss, Rhinitis Nasal Allergy, Polyp, Epistaxis, Sinusitis, Tonsillitis, Peritonsillar Abscess, Pharyngitis, Ludwig's Angina, Hoarseness of Voice, Laryngotracheitis, Laryngeal Obstruction, Diphtheria, Tracheostomy, Carcinoma of Larynx, Wax in Ear, Haematoma Auris, Furunculosis, Septal abscess, Rhinosporidiosis Otitomycosis

16. Dental:

Caries, Extraction of teeth, Caries teeth, Gingivitis, Pulpitis, Root abscess, Leucoplakia carcinoma of gum, Pericoronitis, Dentigerous cyst

लोक सेवा आयोग

नेपाल स्वास्थ्य सेवा, जनरल हेल्थ सर्भिसेज समूहको आठौं तहको खुला प्रतियोगितात्मक परीक्षाको पाठ्यक्रम

11. Bone and Joint Disease: (Units 11, 12 & 13 = 10%)

Fracture, Dislocation, Crush Injury, Amputation, Osteomyelitis, Tubercular Spine, Septic Arthritis, Erb's palsy, Synadactily, Poliomyelitis, Rickets, Artificial Limbs, Spondylosis, Physiotherapy

12. Anaesthesiology & Emergency:

Principles of administering safe general anaesthesia, Local Anaesthesia, Pre-anaesthetic history, Pre-anaesthetic drugs, Anaesthetics, Post-anaesthetic complications, Basic life support and cardiopulmonary resuscitation, Lumbar Puncture, Intubation

13. Pathology:

Interpretations of laboratory results, Normal values of biochemical and haematological tests, Aetiology, Pathogenesis, Microscopic and Macroscopic features of different disease entities listed under different subjects and mentioned under heading 1 to 5 and 8 to 11

Section C - 20 Marks

3. Obstetrics and Gynaecology:

10%

Antenatal, Natal and Postnatal care, Pregnancy Induced Hypertension, Eclampsia, Tuberculosis, Diabetes Mellitus and Rheumatic Heart Diseases in relation to Pregnancy, Hyper emesis Gravidarum, Stages of labour, Retained Placenta, Ruptured Uterus, Foetal Distress, Maternal Distress, Prolonged Labour, Obstructed Labour Leucorrhoea, Ante partum and Postpartum Haemorrhage, Abortion, Multiple Pregnancy, Hydramnios, Foetal Malformation, Endometriosis, Tumours of Genital Tact, Ovarian cyst, Fibroid, Genital prolapsed, Family Planning

4. Childhood Diseases:

10%

ARI, Measles, Mumps, Pertussis, Poliomyelitis, Diphtheria, Tuberculosis, Enteric Fever, Diarrhoeal Diseases, Pneumonias, Lung Abscess Cellulitis, Candidiasis, Meningitis, Rhumatic Fever, Worm Infestations, Cyanotic Congenital Heart Disease, Cretinism, Protein-energy Malnutrition, Down's syndrome, Turner Syndrome, rickets, Vitamin A Deficiency, Mental Retardation

Section D - 20 Marks

5. Community Medicine:

10%

Demography, Sociology and social understanding of health, Socio-cultural patterns, Social Problems and Social Changes, Health Economics, Gender and Environmental issues, Effective doctor patient relationship Sociological research methods, Epidemiology, Investigation of an Epidemic in District, Problem Solving Exercise on the Epidemic of Infection Diseases, Infectios Diseases, Bacterial, Viral, Fungal, Protozoal, Metazoals, Cestode, Nematode, Epidemiology of Non- infectious and Chronic Diseases, Bio- statistics, Safe Water and Sanitation, Food Sanitation, Insects and Rodent Control, Housing, Concept of Health Education, Principles of Behavior Change Communication, Group Dynamics, Methods and Media and Health Education, Nutrition and Health, Breast Feeding, Complementary Feeding, Food Hygiene, Adulteration and Food Processing, Nutritional Education and Surveys, RH and Safe Motherhood, CBR. EPI, IMCI, Growth monitoring, School Health, Occupational health, Health Care Delivery System in Nepal, Problem of the Health Care Delivery system, District Health System, Management and Administrative Requirement of the Job Descriptions as drawn up by the Ministry for Medical Offices

6. Forensic Medicine and Jurisprudence: (Units 6 & 17 = 10%)

Role and Duties of Medical Practitioner, Post-mortem and its Legal Implication, Medical Ethics, Death, Rigor Mortis, Putrefaction, Mummification, Sponification, Wounds, Rape, Infanticide, Abortion, Homicide, Suicide, Procedure for Identifying living person and dead body

17. Acts related to Health and Medical Profession:

Nepal Health Services Act, Nepal Health Service Regulation, National Health Policy, Second Long Term Health Plan, Nepal Medical Council Act, Mother's Milk Substitute Act, Legalization of abortion, Organ Transplant Act, other health related acts.

वस्तुगत बहुउत्तर नमूना प्रश्नहरू (Sample Questions)

1. A 12- year-old girl comes to you with severe pain in right ear since last night She is suffering form Ac. coryza for last 5 days, for which she had some treatment. On Otoscopy right eardrum is red and bulging. In which quadrant of eardrum will you do myringotomy ?
A) Anterosuperior B) Anterioinferior
C) Posteriosuperior D) Posterioinferior **Correct Answer:- (D)**
2. In acute abdomen the first imaging of importance is:
A) Plain X-ray Abdomen B) Barium Meal X-ray
C) CT scan of Abdomen D) MRI of abdomen **Correct Answer:- (A)**
3. All are true about pressure sores except
A) Occur over bony Prominence B) Are common in Paraplegics
C) Are caused by injury D) Are also called decubitus ulcers
Correct Answer:- (C)
4. Ringer lactate contains all except
A) Sodium B) Potassium
C) Bicarbonate D) Chloride **Correct Answer:- (C)**
5. Live Vaccines are usually used for active immunization against
A) Pertussis B) Typhoid fever
C) Mumps, Measles and rubella D) Hepatitis B **Correct Answer:- (C)**
6. In HIV infection
A) 80% of vertically transmitted infections are transplacental
B) A child born to an infected mother has a 90% chance of acquiring HIV
C) Transmission can occur via breast milk
D) Risk of fetal transmission is unaffected by pre-partum antiviral agents
Correct Answer:- (C)

विषयगत नमूना प्रश्नहरू (Sample questions)

1. Describe full form of HIV and AIDS, What are the routes of transmission?
2. How you will manage a case of epistaxis in primary health care centre?
3. How you will manage a patient with severe chest pain in district Hospital?
4. Why maternal mortality rate is so high in Nepal? What will be your steps to bring it down?

लोक सेवा आयोग
नेपाल स्वास्थ्य सेवा, जनरल हेल्थ सर्भिसेज समूहको आठौं तहको खुला प्रतियोगितात्मक परीक्षाको पाठ्यक्रम

नेपाल आर्थिक योजना तथा तथ्याङ्क, इन्जिनियरिङ्ग, कृषि, वन, विविध र शिक्षा सेवाका सबै समूह/उपसमूह,
राजपत्रांकित तृतीय श्रेणी र एवं स्वास्थ्य सेवाको सातौं र आठौं तहका पदहरूमा
प्रथम चरणको लिखित परीक्षाबाट छनौट भएका उम्मेदवारहरूलाई मात्र
लिइने **सामूहिक परीक्षण (Group Test)** को लागि

सामूहिक छलफल (Group Discussion)

यस प्रयोजनको लागि गरिने परीक्षण १० पूर्णाङ्क र ३० मिनेट अवधिको हुनेछ जुन नेताविहिन सामूहिक छलफल (Leaderless Group Discussion) को रूपमा अवलम्बन गरिने छ। दिइएको प्रश्न वा Topic का विषयमा पालैपालोसँग निर्दिष्ट समयभित्र समूहबीच छलफल गर्दै प्रत्येक उम्मेदवारले व्यक्तिगत प्रस्तुति (Individual Presentation) गर्नु पर्नेछ। यस परीक्षणमा मूल्याङ्कनको लागि देहाय अनुसारको ३ जना भन्दा बढीको समिति रहनेछ।

आयोगका सदस्य	-	अध्यक्ष
आयोगका सदस्य	-	सदस्य
मनोविज्ञ	-	सदस्य
दक्ष/विज्ञ (१ जना)	-	सदस्य

सामूहिक छलफलमा दिइने नमूना प्रश्न वा Topic

उदाहरणको लागि - उर्जा संकट, गरीबी निवारण, स्वास्थ्य बीमा, खाद्य सुरक्षा, प्रतिभा पलायन जस्ता Topics मध्ये कुनै एक Topic मात्र दिइनेछ।

प्रदेश लोक सेवा आयोग
प्रदेश नं. १, विराटनगर
स्थानीय सरकारी सेवा अन्तर्गत प्राविधिक तर्फ विविध सेवा, पाँचौ तहको (कम्प्युटर अपरेटर) पदको
खुला प्रतियोगितात्मक परीक्षाको पाठ्यक्रम

पाठ्यक्रमलाई निम्नानुसार विभाजन गरिएको छः

प्रथम चरण:-	लिखित परीक्षा	पूर्णाङ्क :- ५०
द्वितीय चरण :-	(क) प्रयोगात्मक परीक्षा	पूर्णाङ्क :- ५०
	(ख) अन्तर्वार्ता	पूर्णाङ्क :- २०

परीक्षा योजना (Examination Scheme)

प्रथम चरण:- लिखित परीक्षा (Written Examination)

विषय	पूर्णाङ्क	उत्तीर्णाङ्क	परीक्षा प्रणाली	प्रश्न संख्या x अङ्क	समय
सेवा सम्बन्धी	५०	२०	वस्तुगत: बहुवैकल्पिक प्रश्न (MCQs)	५० प्रश्न x १ अङ्क	४५ मिनेट

द्वितीय चरण:- प्रयोगात्मक परीक्षा र अन्तर्वार्ता (Practical Examination and Interview)

विषय	पूर्णाङ्क	उत्तीर्णाङ्क	परीक्षा प्रणाली	समय
(क) प्रयोगात्मक परीक्षा	५०	२०	प्रयोगात्मक	४५ मिनेट
(ख) अन्तर्वार्ता (Interview)	२०	-	मौखिक (Oral)	-

द्रष्टव्य :

- यो पाठ्यक्रम योजनालाई लिखित परीक्षा र प्रयोगात्मक परीक्षा र अन्तर्वार्ता गरी दुई चरणमा विभाजन गरिएको छ।
- प्रश्नपत्र अंग्रेजी भाषामा हुनेछ।
- लिखित परीक्षाको माध्यम भाषा नेपाली वा अंग्रेजी अथवा नेपाली र अंग्रेजी दुवै हुनेछ।
- वस्तुगत बहुवैकल्पिक (Multiple Choice) प्रश्नहरूको गलत उत्तर दिएमा प्रत्येक गलत उत्तर बापत २० प्रतिशत अङ्क कट्टा गरिने छ। तर उत्तर नदिएमा त्यस बापत अङ्क दिइने छैन र अङ्क कट्टा पनि गरिने छैन।
- बहुवैकल्पिक प्रश्नहरू हुने परीक्षामा कुनै पनि प्रकारको क्यालकुलेटर (Calculator), मोबाइल फोन वा अन्य विद्युतीय उपकरण प्रयोग गर्न पाइने छैन।
- लिखित परीक्षामा यथासंभव निम्नानुसार प्रश्नहरू सोधिनेछ।

Course Unit	Topics	No. of Questions
1	Computer Fundamental	12
2	Operating System	4
3	Word processing	10
4	Electronic Spreadsheet	10
5	Database Management System	6
6	Presentation System	2
7	Web Page Designing	2
8-9	Knowledge of Video Conferencing Tools Legislations & IT in Nepal	4

७. यस पाठ्यक्रम योजना अन्तर्गतका पत्र तथा विषयका विषयवस्तुमा जे सुकै लेखिएको भए तापनि पाठ्यक्रममा परेका कानून, ऐन, नियम तथा नीतिहरू परीक्षाको मिति भन्दा ३ महिना अगाडि (संशोधन भएका वा संशोधन भई हटाईएका वा थप गरी संशोधन भई) कायम रहेका लाई यस पाठ्यक्रममा परेको सम्झनु पर्दछ ।
८. प्रथम चरणको लिखित परीक्षाबाट छनौट भएका उम्मेदवारहरूलाई मात्र द्वितीय चरणको प्रयोगात्मक परीक्षा र अन्तर्वार्तामा सम्मिलित गराइनेछ ।
९. प्रयोगात्मक परीक्षाका प्रश्नसंख्या निम्नानुसार हुनेछन ।

S.N.	Topics	No. of Questions	Marks	Time(Minutes)
1.	Devnagari Typing	1	15	10
2.	English Typing	1	5	5
3.	Word processing	1	10	30
4.	Electronic Spreadsheet	1	10	
5.	Database Management System	1	4	
6.	Presentation System	1	3	
7.	Web Page Designing	1	3	
	Total:	7	50	45

१०. प्रयोगात्मक परीक्षा र अन्तर्वार्ता यथासम्भव एकै दिन लिइनेछ । प्रयोगात्मक परीक्षामा उत्तिर्ण हुने परीक्षार्थीहरूको तीनै भागको परीक्षाको प्रासांक जोडी योग्यताक्रम अनुसार परीक्षाफल प्रकाशित गरिनेछ ।
११. पाठ्यक्रम लागू मिति: २०७७/१०/१५

प्रदेश लोक सेवा आयोग
प्रदेश नं. १, विराटनगर
स्थानीय सरकारी सेवा अन्तर्गत प्राविधिक तर्फ विविध सेवा, पाँचौ तहको (कम्प्युटर अपरेटर) पदको
खुला प्रतियोगितात्मक लिखित परीक्षाको पाठ्यक्रम

विषय :- सेवा सम्बन्धी

1. Computer Fundamentals

- 1.1. Computer: - Definition, History, Generation, Characteristics, Types & Applications.
- 1.2. Overview of a computer system:-
 - 1.2.1. Data and data processing
 - 1.2.2. Hardware
 - 1.2.2.1. Definition of Hardware
 - 1.2.2.2. Input Unit: - Keyboard, Mouse, Scanner, etc
 - 1.2.2.3. CPU:- Arithmetic Logic Unit (ALU), Control Unit (CU), Memory Unit (MU)
 - 1.2.2.4. Output Unit:- Monitor, Printer, etc
 - 1.2.2.5. Storage devices:- Primary & Auxiliary Memory (Floppy Disk, Hard Disk, Compact Disk, DVD, Flash disk etc.)
 - 1.2.2.6. Others:- Network card, Modem, Sound card, etc.
 - 1.2.3. Software
 - 1.2.3.1. Definition & Types of Software
 - 1.2.3.2. Programming Language
 - 1.2.4. Liveware
 - 1.2.5. Firmware and Cache Memory
- 1.3. Setting & protection of Computer Room and Computer
- 1.4. Concept of Computer related threats (virus, worms, Trojan, phishing etc) remedies and protection
- 1.5. Concept of Multimedia
- 1.6. File Management basic:
 - 1.6.1. Physical Structure of the disk
 - 1.6.2. Concept of File and folder
 - 1.6.3. Wildcards and Pathname
 - 1.6.4. Type of files and file extensions
- 1.7. Computer Networking / Network Security
 - 1.7.1. Introduction to Networking
 - 1.7.2. Types of Network (LAN, MAN, WAN etc)
 - 1.7.3. Network Topology
 - 1.7.4. Concept of E-mail / Internet / Extranet / Intranet, World Wide Web (WWW)
 - 1.7.5. Familiarity with internet browsers (e.g Internet explorer, Firefox, Opera, Safari, Google Chrome etc)
 - 1.7.6. Introduction to IP address, subnet mask and default gateway
 - 1.7.7. Introduction to Network Media, Topology and Protocol
 - 1.7.8. Setting Up Microsoft Network
 - 1.7.9. Dial-Up Networking
 - 1.7.10. Firewall and Computer Security
 - 1.7.11. IEEE Standard
- 1.8. Number Systems
 - 1.8.1. Introduction to binary, octal, decimal and hexadecimal number systems
- 1.9. Introduction to ASCII and Unicode standards

2. Operating System

- 2.1. Introduction to Operating System
- 2.2. Types of Operating System
- 2.3. Functions of Operating Systems
- 2.4. Command line operation (e.g. copy command, move command, command to view and set different file attributes etc)
- 2.5. Windows
 - 2.5.1. Introduction to GUI
 - 2.5.2. Introduction of Windows Operating System
 - 2.5.2.1. Basic Windows Elements - Desktop, Taskbar, My Computer, Recycle Bin
 - 2.5.2.2. Starting and shutting down Windows
 - 2.5.2.3. File Management with Windows Explorer
 - 2.5.2.4. Windows applications: (e.g. Control Panel, Character Map, Paint etc)
 - 2.5.2.5. Finding files of folders and saving the result
 - 2.5.2.6. Starting a program by command line operation
 - 2.5.2.7. Changing window settings
 - 2.5.2.7.1. Adding/Removing programs
 - 2.5.2.7.2. Clearing the contents of document menu
 - 2.5.2.7.3. Customizing the taskbar
 - 2.5.2.7.4. Control panel items
 - 2.5.2.8. Creating shortcut (icons) on desktop
 - 2.5.2.9. System tools:- disk scanning, disk defragmenter, backup, restore, format

3. Word Processing

- 3.1. Concept of Word Processing
- 3.2. Types of Word Processing
- 3.3. Introduction to Word Processor
 - 3.3.1. Creating, Saving and Opening the documents
 - 3.3.2. Elements of Word Processing Environment (Menu, Toolbars, Status bar, Rulers, Scrollbars)
 - 3.3.3. Copying, Moving, Deleting and Formatting Text (Font, Size, Color, Alignment, line & paragraph spacing)
 - 3.3.4. Finding and Replacing Text
 - 3.3.5. Familiar with Devnagari Fonts
 - 3.3.6. Creating lists with Bullets and Numbering
 - 3.3.7. Creating and Manipulating Tables
 - 3.3.8. Borders and Shading
 - 3.3.9. Use of Indentation and Tab Setting
 - 3.3.10. Creating Newspaper Style Documents Using Column
 - 3.3.11. Inserting Header, Footer, Footnotes, Endnotes, Page Numbers, File, Page break, Section break, Graphics, Pictures, Charts, Word Art, Symbols & Organization Chart
 - 3.3.12. Opening & Saving different types of document
 - 3.3.13. Changing Default settings
 - 3.3.14. Mail Merge
 - 3.3.15. AutoCorrect, Spelling and Grammar Checking, and Thesaurus
 - 3.3.16. Customizing menu & toolbars
 - 3.3.17. Security Technique of Documents
 - 3.3.18. Master Document, Cross Reference, Index, Table of Content
 - 3.3.19. Setting Page Layout, Previewing and Printing Documents

4. Electronic Spreadsheet

- 4.1. Concept of Electronic Spreadsheet
- 4.2. Types of Electronic Spreadsheet
- 4.3. Organization of Electronic Spreadsheet application (Cells, Rows, Columns, Worksheet, Workbook and Workspace)
- 4.4. Introduction to spreadsheet application
 - 4.4.1. Creating, Opening and Saving Work Book
 - 4.4.2. Elements of Electronic Spreadsheet Environment (Menu, Toolbars, Status bar, Rulers, Scrollbars)
 - 4.4.3. Editing, Copying, Moving, Deleting Cell Contents
 - 4.4.4. Familiar with Devnagari Fonts
 - 4.4.5. Formatting Cells (Font, Border, Pattern, Alignment, Number and Protection)
 - 4.4.6. Formatting Rows, Column and Sheets
 - 4.4.7. Using Formula - Relative Cell and Absolute Cell Reference
 - 4.4.8. Using basic Functions
 - 4.4.9. Generating Series
 - 4.4.10. Changing default options
 - 4.4.11. Sorting and Filtering Data
 - 4.4.12. Summarizing Data with Sub Totals
 - 4.4.13. Creating Chart
 - 4.4.14. Inserting Header and Footer
 - 4.4.15. Spell Checking
 - 4.4.16. Customizing Menu & Toolbars
 - 4.4.17. Importing from and Exporting into other Formats
 - 4.4.18. Pivot Table, Goal Seek, Scenario & Audit
 - 4.4.19. Page Setting, Previewing and Printing

5. Database System

- 5.1. Introduction to Data, Database and DBMS
- 5.2. Basic Concept of Tables, Fields, Records, Relationships and Indexing
- 5.3. Introduction to database application
 - 5.3.1. Data Types
 - 5.3.2. Creating, Modifying & Deleting Tables and Formatting & Validating Field Data
 - 5.3.3. Creating, Modifying, Deleting & Using Simple Queries
 - 5.3.4. Creating, Modifying & Deleting Forms/Reports/Macros

6. Presentation System

- 6.1. Introduction to presentation application
 - 6.1.1. Creating, Opening & Saving Slides
 - 6.1.2. Formatting Slides
 - 6.1.3. Slide Show
 - 6.1.4. Animation
 - 6.1.5. Inserting Built-in picture, Picture, Table, Chart, Graphs, Organization Chart

7. Web page Designing

- 7.1. Introduction to Web Page and CMS (Content Management System)
- 7.2. Introduction to HTML
 - 7.2.1. HTML document
 - 7.2.2. Tags
 - 7.2.3. Skeleton & Flesh
 - 7.2.3.1. Text

- 7.2.3.2.Hyperlinks
- 7.2.3.3.Images
- 7.2.3.4.Lists & forms
- 7.2.3.5.Tables
- 7.2.3.6.Frames

8. Knowledge of Video Conferencing Tools (Zoom, Meet, Team)

9. Legislations and IT in Nepal

- 9.1. नेपालको संविधान (भाग १ देखी ५ तथा अनुसूचीहरू) The Constitution of Nepal (From Part 1 to 5 and Schedules)
- 9.2. स्थानीय सरकार संचालन ऐन, २०७४ मा सूचना तथा सञ्चार प्रविधि सम्बन्धी व्यवस्था (Local Government Operation Act, 2074 (Provisions related to ICT)
- 9.3. IT Policy of Nepal
- 9.4. Electronic Transaction Act, 2063 B.S.
- 9.5. सूचना प्रविधिको क्षेत्रमा प्रदेश नं. १ सरकारले चालेका कदमहरू

नमूना प्रश्नहरू (Model Questions)

- 1. Workbook is collection of?
 - a. Cells
 - b. Worksheets
 - c. Workspaces
 - d. Projects
- 2. Microsoft Access is a
 - a. RDBMS
 - b. OODBMS
 - c. ORDBMS
 - d. Network Database Model
- 3. What does the .com domain represents?
 - a. Education
 - b. Commercial
 - c. Network
 - d. Organization
- 4. The simultaneous execution of two or more instruction is called
 - a. Sequential access
 - b. Reduced instruction set computing
 - c. Multiprocessing
 - d. Dynamic processing
- 5. ASCII stands for
 - a. American Stable Code for International Interchange
 - b. American Standard Case for Institutional Interchange
 - c. American Standard Code for Information Interchange
 - d. American Standard Code for Interchange Information

प्रदेश लोक सेवा आयोग
प्रदेश नं. १, विराटनगर
स्थानीय सरकारी सेवा अन्तर्गतका प्राविधिक तर्फ कृषि सेवा, प्लान्ट प्रोटेक्सन, एग्रोनोमी, हर्टिकल्चर, एगू.
एक्सटेन्सन, स्वायल साइन्स, एगू.इको.एण्ड मार्केटिङ्ग समूह, सहायकस्तर पाँचौ तहको पदको खुला
प्रतियोगितात्मक परीक्षाको पाठ्यक्रम

पाठ्यक्रमलाई निम्नानुसार विभाजन गरिएको छः

प्रथम चरण:-	लिखित परीक्षा	पूर्णाङ्क: - १००
द्वितीय चरण:-	अन्तर्वार्ता	पूर्णाङ्क: - २०

परीक्षा योजना (Examination Scheme)

प्रथम चरण:- लिखित परीक्षा योजना (Examination Scheme)

विषय	पूर्णांक	उत्तीर्णांक	परीक्षा प्रणाली	प्रश्न संख्या × अंकभार	समय
सेवा सम्बन्धी	१००	४०	वस्तुगत बहुबैकल्पिक (Multiple Choice)	५० प्रश्न × २ अंक = १००	४५ मिनेट

द्वितीय चरण:- अन्तर्वार्ता

विषय	पूर्णाङ्क	परीक्षा प्रणाली
अन्तर्वार्ता	२०	मौखिक

द्रष्टव्य :

१. यो पाठ्यक्रम योजनालाई लिखित परीक्षा र अन्तर्वार्ता गरी दुई चरणमा विभाजन गरिएको छ।
२. लिखित परीक्षाको माध्यम भाषा नेपाली वा अंग्रेजी अथवा नेपाली र अंग्रेजी दुवै हुन सक्नेछ।
३. लिखित परीक्षामा निम्नानुसार प्रश्नहरू सोधिनेछ ।

पाठ्यक्रमको एकाई	१	२	३	४	५	६	७
प्रश्न संख्या	१०	७	६	६	७	७	७

४. वस्तुगत बहुबैकल्पिक (Multiple choice) प्रश्नहरूको उत्तर सही दिएमा प्रत्येक उत्तर बापत २ (दुई) अङ्क प्रदान गरिनेछ भने गलत उत्तर दिएमा प्रत्येक गलत उत्तर बापत २० प्रतिशत अङ्क कट्टा गरिनेछ । तर उत्तर नदिएमा त्यस बापत अङ्क दिइने छैन र अङ्क कट्टा पनि गरिने छैन।
५. बहुबैकल्पिक प्रश्नहरू हुने परीक्षामा कुनै पनि प्रकारको क्यालकुलेटर (Calculator), मोबाइल फोन वा अन्य विद्युतीय उपकरण प्रयोग गर्न पाइने छैन।
६. यस पाठ्यक्रम योजना अन्तर्गतका पत्र तथा विषयका विषयवस्तुमा जे सुकै लेखिएको भए तापनि पाठ्यक्रममा परेका कानून ऐन नियम तथा नीतिहरू परीक्षाको मिति भन्दा ३ महिना अगाडि

(संशोधन भएका वा संशोधन भई हटाईएका वा थप गरी संशोधन भई) कायम रहेका लाई यस पाठ्यक्रममा परेको सम्झनु पर्दछ।

७. प्रथम चरणको लिखित परीक्षाबाट छनौट भएका उम्मेदवारहरूलाई मात्र द्वितीय चरणको अन्तर्वार्तामा सम्मिलित गराइनेछ।

८. लिखित परीक्षा र अन्तर्वार्ताको कुल अङ्क योगका आधारमा परीक्षाफल प्रकाशित गरिनेछ।

९. पाठ्यक्रम लागू मिति: २०७७/०९/१६

प्रदेश लोक सेवा आयोग
प्रदेश नं. १, विराटनगर
स्थानीय सरकारी सेवा अन्तर्गतका प्राविधिक तर्फ कृषि सेवा, प्लान्ट प्रोटेक्सन, एग्रोनोमी, हर्टिकल्चर, एगू.
एक्सटेन्सन, स्वायल साइन्स, एगू.इको.एण्ड मार्केटिङ्ग समूह, सहायकस्तर पाँचौ तहको पदको खुला
प्रतियोगितात्मक लिखित परीक्षाको पाठ्यक्रम

विषय :- सेवा सम्बन्धी

१. कृषि सम्बन्धी

- १.१ नेपालको संविधानमा कृषि तथा खाद्य सम्बन्धी व्यवस्था
- १.२ प्रदेश निजामती सेवा ऐन तथा प्रदेश निजामती सेवा नियमावली (प्रदेश नं. १)
- १.३ राष्ट्रिय कृषि नीति, २०६१ र कृषि व्यवसाय प्रवर्धन नीति २०६३
- १.४ प्रदेशको चालू आवधिक योजनामा कृषि क्षेत्रको प्राथमिकता, लक्ष्य, उद्देश्य, कार्यक्रम एवं कार्यान्वयन रणनीति
- १.५ कृषि विकास रणनीति (२०१५-२०३५) र यसका विशेषताहरू
- १.६ वर्तमान संघीय. प्रादेशिक र स्थानीय तहमा कृषि सेवाको संरचना
- १.७ कृषि विकास कार्यक्रम तर्जुमाका आधार र एकीकृत प्रसारसेवा कार्यक्रम
- १.८ कृषि विकास कार्यक्रममा ऋण, उत्पादन सामग्री, कृषि औजार तथा उपकरण, बजार तथा मूल्य व्यवस्था
- १.९ प्रमुख कृषि जन्य वस्तुहरूको उत्पादन लागत तथा मूल्य निर्धारण
- १.१० कृषि विकासमा सरकारी, सहकारी, निजी क्षेत्र तथा महिला एवं युवाको भूमिका ।
- १.११ नेपाल एवम् प्रदेश नं. १ को अर्थतन्त्रमा कृषि क्षेत्रको महत्व र नेपालको कृषि क्षेत्रका प्रमुख समस्याहरू
- १.१२ नेपाल एवम् प्रदेश नं. १ को प्रमुख बालीहरू तथा तिनको उत्पादन अवस्था
- १.१३ उत्पादन वृद्धिको लागि अपनाइने उत्पादन र उत्पादनोपरान्त (Post-harvest) प्रविधि
- १.१४ कृषि विकासमा कृषि प्रसार, कृषि अनुसन्धान र कृषि शिक्षाको महत्व
- १.१५ प्राङ्गारिक कृषि, प्रमाणीकरण प्रक्रिया, बजारीकरण र अन्तर्राष्ट्रिय बजार को लागि प्रमाणीकरण गर्ने व्यवस्था आदि बारे सामान्य परिचय
- १.१६ खाद्य पदार्थ र खाद्य स्वच्छता (Food Safety), मापदण्ड (Codex Alimentarius, ISO 22000:2005)
- १.१७ कृषि विकासका कार्यक्रम तर्जुमा तथा कार्यान्वयनमा कृषि तथ्याङ्कको महत्व
- १.१८ कार्यक्रम कार्यान्वयनमा सुपरिवेक्षण, अनुगमन एवं मूल्यांकनको भूमिका
- १.१९ कृषि विकासका लागि सञ्चार कार्यक्रमको आवश्यकता एवं विकसित नयाँ प्रविधिहरू
- १.२० कृषि विकासका लागि तालीम कार्यक्रमको भूमिका
- १.२१ कृषि क्षेत्रमा जोखिम व्यवस्थापन तथा बाली बीमा सम्बन्धी व्यवस्था

- १.२२ कृषि विकासमा ग्रामीण पूर्वाधार (सिंचाइ, कृषि सडक, कोल्डस्टोर, बजार आदि) को महत्व
- १.२३ कृषि आधुनिकीकरण तथा व्यवसायीकरणवारे सामान्य जानकारी
- १.२४ जलवायु परिवर्तन र यसले नेपालको कृषि क्षेत्रमा पुर्याएका असर/प्रभावहरू र न्यूनीकरणका उपायहरू
- १.२५ दिगो कृषि विकासका सिद्धान्तहरू
- १.२६ संघीयतामा कृषि क्षेत्र एवं कृषि विकास कार्यक्रममा स्थानीय तहहरूको भूमिका
- १.२७ स्थानीय सरकार संचालन ऐन, २०७४ मा स्थानीय तहमा कृषि विकास सम्बन्धी व्यवस्था
- १.२८ कृषि विकासमा लैङ्गिक तथा समावेशी अवधारणा

२. बागवानी

- २.१ दीर्घकालीन कृषि र आर्थिक विकासमा बागवानी क्षेत्रको महत्व
- २.२ नेपालमा बागवानीजन्य बालीहरू (फलफूल, तरकारी, आलु तथा मसला) को सिफारिस गरिएका जातहरू
- २.३ प्रमुख फलफूल बालीहरू (आँप, लिची, केरा, भूईकटहर, अम्बा, सुन्तला, स्याउ, किवी, एभोकाडो) को खेती गर्ने उन्नत तरिका, प्रसारण, काँटछाँट, मलखाद व्यवस्थापन, रोग कीराहरू तथा अन्य विकृतिहरू र तिनको व्यवस्थापन, उत्पादन, प्रशोधन, भण्डारण र ढुवानी
- २.४ फलफूल, तरकारी तथा अलैंची बालीको नर्सरी स्थापना तथा व्यवस्थापन
- २.५ प्रमुख तरकारी बालीहरू (काउली समूह, जरे समूह, फल समूह, फर्सी समूह, सागपात समूह) को उन्नत खेती प्रविधि
- २.६ फलफूल तथा तरकारी खेतीमा हाइब्रीड (वर्णशंकर) जातहरूको प्रयोग र महत्व
- २.७ बेमौसमी तरकारी खेती प्रविधिको महत्व र आवश्यकता एवं बेमौसमी खेती प्रविधिहरू (प्लाष्टिक घर, ग्रीन हाउस, एग्री नेट हाउसमा खेती)
- २.८ करेसावारी (Kitchen Garden) को परिभाषा, महत्व र व्यवस्थापन तरिका
- २.९ उन्नत आलु उत्पादन प्रविधि तथा भण्डारण गर्ने तरिकाहरू
- २.१० नेपाल एवम् प्रदेश नं. १ मा फलफूल, तरकारी, आलु तथा मसला बालीहरूको बजार व्यवस्था तथा समस्याहरू
- २.११ नेपाल एवम् प्रदेश नं. १ मा मसलावाली (अलैंची, अदुवा, बेसार, मरिच, सुपारी) को स्थिति एवं उन्नत खेती प्रविधि
- २.१२ नेपाल एवम् प्रदेश नं. १ मा चिया तथा कफी खेतीको महत्व तथा सम्भाव्यता
- २.१३ नेपालमा फूल खेती (Floriculture) र कट फलावर (Cut flower) मा प्रयोग हुने फूलहरू
- २.१४ बागवानी बालीहरूमा मलखाद, सिंचाइ तथा मल्लिङ्ग (छ्यापो) प्रविधिहरू
- २.१५ बाली उत्पादन उपरान्तका क्षतिहरू र न्यूनीकरणका उपायहरू (उत्पादन लिने उचित समय, फलफूल पकाउने, भण्डारण, सफाइ, छनौट, क्युरिङ्ग, ग्रेडिङ्ग, मैन लगाउने, उपचार, कोल्ड चेन)

३. कृषि प्रसार

- ३.१ कृषि प्रसार - परिचय, अवधारणा, सिद्धान्त र महत्व
- ३.२ कृषि प्रसार कार्यकर्ता र निजमा हुनुपर्ने गुणहरू
- ३.३ नेपालमा सञ्चालन भएका विभिन्न कृषि प्रसार पद्धतिहरू
- ३.४ नेपालमा सञ्चालित विभिन्न कृषिप्रसार तरिकाहरू र तिनीहरूको सञ्चालन विधि
- ३.५ अगुवा कृषक तथा कृषक समूहको परिचय, महत्व एवं कृषि प्रसारमा अगुवा कृषकको भूमिका
- ३.६ कृषि विकास कार्यमा अगुवा कृषकहरूको परिचालन
- ३.७ कृषक समूह गठन प्रक्रिया एवं प्रभावकारी परिचालन, कृषक समूह मार्फत कृषि प्रसार कार्य सञ्चालन
- ३.८ कृषि प्रसारमा स्थानीय नेतृत्वको भूमिका
- ३.९ उपयुक्त कृषि प्रसार तरिका छनौटका आधारहरू
- ३.१० Innovation (नव प्रवर्तन), Diffusion (प्रसार) and Adopters Categories (ग्रहणकर्ताको प्रकार)
- ३.११ कृषि सञ्चार र प्रविधि प्रसारणमा श्रव्यदृश्य सामग्री, मोबाइल एप्लिकेशन र किसान कल सेन्टर
- ३.१२ कृषि तालिमको महत्व, तालिमको आवश्यकता पहिचान र प्रभावकारी तालिम सञ्चालनका आधारहरू
- ३.१३ कृषक पाठशालामा आधारित कृषि प्रसार पद्धति

४. बाली विज्ञान

- ४.१ बाली विज्ञानको परिभाषा र नेपालमा बाली विकासको महत्व
- ४.२ नेपालमा लगाइने खाद्यान्न, दलहन र तेलहन बालीहरूको वैज्ञानिक नामाकरण र वर्गीकरण
- ४.३ नेपालको हावापानी अनुसार हालसालै सिफारिश गरिएका बालीहरू (धान, मकै, गहुँ, जौ, कोदो, फापर, उखु, जुट, भटमास, मुसुरो, तोरी) को जात र तिनीहरूको पाक्ने अवधि, सरदर उत्पादन क्षमता, सिफारिस क्षेत्र र मुख्य विशेषताहरू
- ४.४ बीउको परिभाषा, प्रमाणिकरण तथा यथार्थ संकेतपत्र पद्धति अनुसार बीउका पुस्ताहरूको नाम एवं पुस्ता जनाउने ट्यागको रंग, बीउ उन्मोचन, जात दर्ता, प्रमाणीकरण सम्बन्धी आधिकारिक नियामक निकाय (राष्ट्रिय बीउ बिजन समिति) को काम, कर्तव्य र अधिकार
- ४.५ असल बीउका गुणहरू, बीउको गुणस्तर कायम राख्न अपनाउनु पर्ने विधिहरू
- ४.६ धान, मकै, गहुँ, जौ, कोदो, फापर, उखु, जुट, भटमास, मास, मुसुरो र तोरी बालीहरूको उन्नत खेती प्रविधि
- ४.७ प्रदेशका विभिन्न क्षेत्रमा प्रचलित बालीचक्र तिनको महत्व, उदहारणहरू (प्रदेश नं. १ विशेष)

५. बाली संरक्षण

- ५.१ नेपालका प्रमुख खाद्यान्न, नगदे, तरकारी एवं फलफूल बालीका प्रमुख रोग, किरा, मुसा एवं झारपातको नाम, पहिचान, नोक्सानी, लक्षण एवं रोकथाम प्रविधि
- ५.२ स्वच्छ तथा स्वस्थ बाली उत्पादनका लागि गरिने एकीकृत शत्रुजीव व्यवस्थापन (IPM), असल कृषि अभ्यास (GAP) लगायतका अन्य पद्धतिहरूको परिचय, सिद्धान्त र महत्व
- ५.३ कृषि उत्पादनहरूको संचयन लगायतका उत्पादनोपरान्त गरिने क्रियाकलापहरू, रोगकिरा व्यवस्थापनको महत्व र यस क्षेत्रमा उपलब्ध प्रविधिहरू
- ५.४ बाली संरक्षण प्रयोगशाला निदान सेवाका लागि प्रयोग हुने सामान्य विधिहरू
- ५.५ रोग, किरा एवं झारपात तथा यिनको प्राकृतिक शत्रुहरू (मित्रजीव) को सर्वेक्षण /Surveillance विधि
- ५.६ उन्नत मौरी पालन प्रविधि, मह उत्पादन, प्रशोधन तथा बजारीकरण, रेशम किरा पालन तथा किम्वु खेती बारे सामान्य जानकारी
- ५.७ नेपालमा खेती गरिएका च्याउका प्रजाती र कन्ये तथा गोब्रे च्याउ खेती प्रविधि
- ५.८ रोग किरा व्यवस्थापनमा Plant Quarantine को भूमिका
- ५.९ जीवनाशक विषादी ऐन, २०४८ र जीवनाशक विषादी नियमावली, २०५० का विशेषताहरू
- ५.१० विरुवा संरक्षण ऐन, २०६४ र विरुवा संरक्षण नियमावली २०६४ का विशेषताहरू
- ५.११ नेपालमा प्रतिबन्ध गरिएका विषादीहरू, विषादीको सुरक्षित प्रयोग र विषादी अवशेष द्रुत विश्लेषण (RBPR)
- ५.१२ जैविक तथा वानस्पतिक विधिबाट बाली संरक्षण
- ५.१३ बाली उपचार शिविर (Plant Clinic) र यसको महत्व

६. कृषि अर्थशास्त्र

- ६.१ कृषि अर्थशास्त्रको परिचय र कृषि विकासमा यसको महत्व
- ६.२ माग तथा आपूर्तिको परिचय र नियम
- ६.३ बजारमुखी कृषि उत्पादन योजनाको अवधारणा
- ६.४ कृषि विकासमा बजारको महत्व
- ६.५ फार्मगेट, थोक तथा खुद्रा मुल्यको अवधारणा
- ६.६ समूह बजार, हाट बजार, सहकारी बजारको परिचय, वर्तमान स्थिति र कृषि विकासमा यसको महत्व
- ६.७ खाद्य तथा पोषण सुरक्षाको अवधारणा
- ६.८ उत्पादन लागतको परिचय र तुलनात्मक लाभका बालीहरूको पहिचानमा यसको भूमिका
- ६.९ प्राथमिक तथ्यांक (Primary data) र सहायक तथ्यांक (Secondary data) को परिचय तथा श्रोतहरू एवं तथ्यांक संकलन गर्दा ध्यान दिनु पर्ने कुराहरू

- ६.१० तथ्यांक प्रशोधन तथा टेबुलेशनमा Mean, Median र Mode को प्रयोग
- ६.११ कृषि उद्यम (Agri-business) को परिचय र नेपालमा यसका सम्भावनाहरू
- ६.१२ नेपालमा वस्तुगत कृषि उपजहरूको बजार प्रणाली बारे जानकारी
- ६.१३ कृषिवस्तुमा मूल्य अभिवृद्धि श्रृंखला विकासको परिचय तथा महत्व
- ६.१४ स्थानीय तहमा कृषि सम्बन्धी योजना तर्जुमा र योजना तर्जुमाका चरणहरू ।

७. माटो व्यवस्थापन

- ७.१ माटोको परिभाषा, माटो निर्माणको प्रक्रिया र नेपालको माटोबारे संक्षिप्त जानकारी
- ७.२ माटोका गुणहरू
 - ७.२.१ भौतिक गुण - बनौट, बुनौट संरचना, घनत्व, रंग, चिस्यान
 - ७.२.२ रसायनिक गुण - माटोको प्रतिक्रिया, प्रांगारिक पदार्थ, कार्बन, नाईट्रोजन अनुपात
 - ७.२.३ जैविक गुण - राईजोबियम र एजोटोव्याक्टर
 - ७.२.४ अम्लीय र क्षारीय माटोको सुधार किन र कसरी
- ७.३ बिरुवालाई आवश्यक निम्न खाद्यतत्वहरूको काम र यिनको कमी हुँदा देखिने लक्षण र रोकथामका उपायहरू
 - ७.३.१ मुख्य तत्वहरू - नाईट्रोजन, फस्फोरस र पोटास
 - ७.३.२ सहायक तत्वहरू - क्याल्सियम, म्याग्नेसियम र गन्धक
 - ७.३.३ सूक्ष्म तत्वहरू - फलाम, तामा, जस्ता, म्याग्नेज, मोलिवडेनम, सहाग (बोरोन) र क्लोरिन
- ७.४ मल र मलखाद
 - ७.४.१ प्रांगारिक मलहरू (कम्पोष्ट मल, गोठमल, भर्मिकम्पोष्ट, सूक्ष्म जैविक मल, कुखुराको मल, हरियो मल, बायोग्याँस लेदोको मल), निर्धारित मापदण्डहरू
 - ७.४.२ रसायनिक मलहरू (नाईट्रोजनयुक्त, फस्फोरसयुक्त, पोटासयुक्त, मिश्रित र यौगिक, सहायक खाद्यतत्वयुक्त, सूक्ष्मतत्वयुक्त)
 - ७.४.३ मल नियन्त्रण आदेश २०५५बारे जानकारी
 - ७.४.४ मलको मात्रा निकाल्ने तरिका
 - ७.४.५ मलको प्रकृति, प्रयोग समय र प्रयोग गर्ने तरिकाहरू
- ७.५ माटो जाँच सेवा:
 - ७.५.१ माटोको नमूना लिने तरिका: किन, कहिले र कसरी
 - ७.५.२ माटो जाँचको लागि माटोको तयारी
 - ७.५.३ Kit box बाट नाईट्रोजन, फस्फोरस, पोटास तथा पि.एच. पत्ता लगाउने तरिका
- ७.६ माटो शिविर र यसको महत्व, घुम्ती माटो परीक्षण प्रयोगशालाबाट माटो जाँच
- ७.७ माटोको उर्वराशक्ति कायम राख्ने र बाली उत्पादनमा यसको व्यवस्थापन र महत्व
- ७.८ भू-क्षय (Soil Erosion) र यसको कारण, प्रकार तथा व्यवस्थापन

नमूना प्रश्नहरू (Model Questions)

१. अन्य प्रदेशको तुलनामा प्रदेश नं. १ मा तलका मध्ये कुन वाली सबैभन्दा बढी उत्पादन हुन्छ?
- (क) जैतुन (ख) कफी
(ग) ओखर (घ) चिया
२. आलु खेतीमा लाग्ने सबैभन्दा बढी हानिकारक रोग कुन हो ?
- (क) अल्टरनेरिया (ख) लेटव्लाइट
(ग) बार्ट (घ) भाइरस
३. कुन प्रसार पद्धति सबैभन्दा नवीन पद्धति हो ?
- (क) समूहगत पद्धति (ख) ब्लक पद्धति
(ग) टुकी पद्धति (घ) कृषक पाठशाला पद्धति
४. ऋप कटिङ्ग किन गरिन्छ ?
- (क) उत्पादन अनुमान गर्न
(ख) रोग नियन्त्रण गर्न
(ग) कृषकहरूलाई प्रविधि सिकाउन
(घ) रोगलागेको वालीलाई खेतवारी बाट हटाउन
५. कुन विधिले माटो उर्वराशक्ति बढाउन सहयोग गर्दैन ?
- (क) कृषि चुन प्रयोग (ख) प्राङ्गारीक पदार्थको प्रयोग
(ग) माटो निर्मलीकरण (घ) भर्मिकम्पोष्टको प्रयोग

धर्मदेवी नगरपालिका
नगरकार्यपालिकाको कार्यालय
मुडेशनिश्वरे, संखुवासभा

अ.न.मि. पदको खुला प्रतियोगितात्मक लिखित परीक्षाको पाठ्यक्रम
पाठ्यक्रमको रूपरेखा :- यस पाठ्यक्रमको आधारमा निम्नानुसार चरणमा परीक्षा लिइने छः
प्रथम चरण :- लिखित परीक्षा **पूर्णाङ्क :-** ५०
द्वितीय चरण :- अन्तर्वार्ता

प्रथम चरण :- लिखित परीक्षा योजना (Examination Scheme)

विषय	पूर्णाङ्क	परीक्षा प्रणाली	प्रश्न संख्या x अङ्कभार	समय
सेवा सम्बन्धी	१००	वस्तुगत बहुवैकल्पिक (Multiple Choice)	५० x २	४५ मिनेट

द्वितीय चरण :-

विषय	पूर्णाङ्क	परीक्षा प्रणाली
अन्तर्वार्ता	२०	मौखिक

द्रष्टव्यः

१. यो पाठ्यक्रम योजनालाई दुई चरणमा विभाजन गरिएको छ ।
२. प्रश्नपत्र अंग्रेजी भाषामा हुनेछ ।
३. लिखित परीक्षाको माध्यम भाषा नेपाली वा अंग्रेजी अथवा नेपाली र अंग्रेजी दुवै हुनेछ ।
४. वस्तुगत बहुवैकल्पिक (Multiple Choice) प्रश्नहरूको गलत उत्तर दिएमा प्रत्येक गलत बापत २० प्रतिशत अङ्क कट्टा गरिनेछ । तर उत्तर नदिएमा त्यस बापत अङ्क दिइने छैन र अङ्क कट्टा पनि गरिने छैन ।
५. परीक्षामा कुनै प्रकारको क्याल्कुलेटर (Calculator) प्रयोग गर्न पाइने छैन ।
६. लिखित परीक्षाबाट छनौट भएका परीक्षार्थीले मात्र अन्तरवार्तामा भाग लिन पाउने छन् ।
७. अ.न.मि. पदको लिखित परीक्षाका लागि देहायको पाठ्यक्रम रहेको छ ।

धर्मदेवी नगरपालिका
नगरकार्यपालिकाको कार्यालय
मुडेशनिश्चरे, संखुवासभा

अ.न.मि. पदको खुला प्रतियोगितात्मक लिखित परीक्षाको पाठ्यक्रम

(A) Anatomy and physiology

1. Names, types and functions of the different Organs of following system
 - I. Skeletal System
 - II. Muscular System
 - III. Digestive System
 - IV. Circulatory System
 - V. Urinary System
 - VI. Nervous System
 - VII. Respiratory System
 - VIII. Endocrine System
 - IX. Sensory Organs
2. Mechanism of the different system
 - I. Mechanism of digestion of food
 - II. Mechanism of respiration
 - III. Mechanism of Menstrual cycle
 - IV. Mechanism of urinary system

(B) Nursing Procedure and First Aid

1. Nursing Procedure
 - I. Job description of Auxiliary Nurse Midwife (ANM) in Health Post, Community and district
 - II. Prevention and treatment of bed sore
 - III. Vital signs
 - IV. Sterilization:- Importance, types and methods
 - V. Catheterization
 - VI. Medicine (Essential drugs used in Health Post, Sub-Health Post and Hospital)
2. First aid treatment of following condition
 - I. Fracture
 - II. Shock, Wound, Haemorrhages, Epistaxis, Scald and Burn
 - III. Unconscious, Fits
 - IV. Dog bite, snake bite, Poisoning, foreign body in eye, ear and nose

(C) Family Planning, Maternal and Child Health (MCH) and Nutrition

1. Methods of family planning
 - I. Temporary methods for male and female
 - II. Permanent methods for male and female
 - III. Family planning counseling

धर्मदेवी नगरपालिका
नगरकार्यपालिकाको कार्यालय
मुडेशनिश्चरे, संखुवासभा

अ.न.मि. पदको खुला प्रतियोगितात्मक लिखित परीक्षाको पाठ्यक्रम

- IV. Various rates and ratio used in population education
2. Maternal and Child Health (MCH)
 - I. Immunization
 - II. Six killer diseases (Tuberculosis, Tetanus, Polio, Pertussis, Measles)
 - III. Milestone
 - IV. Record Height, Weight and Mid Upper Arm Circumference (MUAC)
 - V. ARI (Acute Respiratory Tract Infection)
 - VI. Malnutrition; Protein energy malnutrition (P.E.M.)
 - VII. Control of Diarrhoeal Diseases (CDD)
 - VIII. Preparation of oral rehydration solution (ORS)
 - IX. Advantages of breast feeding
 - X. Vaccines
 - XI. Maintenance vaccine potentiality
3. Nutrition
 - I. Importance of nutrition on the growth and development of the body
 - II. Nutritional requirement in normal children, adult, pregnancy and lactating mother
 - III. Disease due to vitamin deficiency and source of vitamin
 - a. Vitamin "A"
 - b. Vitamin "B"
 - c. Vitamin "C"
 - d. Vitamin "D"
 - IV. Anaemia and its management
 - V. Goiter, cretinism, mental retardation and its prevention

(D) Diagnosis and treatment of simple disorders

1. Different types of micro organisms including spore and parasites
2. Common skin problems and its management
3. Nursing management of following conditions:
 - I. Diabetes
 - II. Peptic ulcer
 - III. Jaundice
 - IV. Typhoid
 - V. Bronchial Asthma
 - VI. Bronchitis
 - VII. Hypertension
 - VIII. Congestive cardiac failure

धर्मदेवी नगरपालिका
नगरकार्यपालिकाको कार्यालय
मुडेशनिश्वरे, संखुवासभा

अ.न.मि. पदको खुला प्रतियोगितात्मक लिखित परीक्षाको पाठ्यक्रम

- IX. Rheumatic fever
- X. Sexually Transmitted Disease (STD)
- XI. Urinary Tract Infection
- XII. Meningitis, Encephalitis
- XIII. Paralysis
- XIV. Head injury
- XV. Infection of eye
- XVI. Mental Health (Types and causes of mental problem)

(E) Health education and Communication

- 1. Principle and importance of health education
- 2. Methods and media of health education
- 3. Elements, barriers and techniques of communication

(F) Midwifery

- 1. Antenatal care (ANC)
 - I. Function of placenta
 - II. Physiological changes during pregnancy
 - III. Signs and symptoms of pregnancy.
 - IV. Purpose of Antenatal care.
 - V. Calculation of Last Menstrual Period (LMP) and Expected Date of Delivery (EDD) and gestational week of pregnancy
 - VI. Investigations during pregnancy
 - VII. Health teaching during antenatal visit
 - VIII. Minor and Major disorders during pregnancy its management
 - IX. High risk factors during pregnancy and their management
- 2. Labour (Intranatal)
 - I. Signs & symptoms; and causes of onset of labour
 - II. Physiological changes during first, second and third stages of labour
 - III. Signs and symptoms and management of maternal and foetal distress
 - IV. Indications and time of episiotomy
 - V. Method of scoring of the APGAR score
 - VI. Immediate care of newborn baby
 - VII. Examination of newborn baby
 - VIII. Complication of third stage and its management
 - IX. Abnormal Labour
 - X. Occipito posterior position
 - XI. Multiple pregnancy

धर्मदेवी नगरपालिका
नगरकार्यपालिकाको कार्यालय
मुडेशनिश्चरे, संखुवासभा

अ.न.मि. पदको खुला प्रतियोगितात्मक लिखित परीक्षाको पाठ्यक्रम

- XII. Mal presentation
- XIII. Prematurity
- XIV. Post maturity
- XV. Management of prolonged labour
- XVI. Cephalo pelvis disproportion (CPD)
- XVII. Trial labour (Induction)

3. Postnatal care

- I. Definition, Principles and purpose of postnatal care
- II. Minor disorders during puerperium (After pain, retention of urine, constipation, Haemorrhoid, Cracknipple, Engorge breast, Sub-involution of the Uterus)
- III. Major disorder during puerperium
- IV. Puerperal sepsis
- V. Urinary Tract Infection (UTI)
- VI. Incontinence of urine and stool
- VII. Puerperal haemorrhage
- VIII. Venous thrombosis
- IX. Pulmonary embolism
- X. Postnatal psychosis and depression
- XI. Causes, signs and symptoms, complications and management of mother and baby
- XII. Major disorders of new born

(G) Environmental Sanitation and Home visit

- 1. Community and home visit
- 2. Health problems and diseases due to poor environmental Sanitation
- 3. Water pollution
- 4. Excreta disposal and its importance
- 5. Types of latrines
- 6. Classification and management of solid waste disposal

(H) Epidemiology and communicable diseases

- 1. Definition and aims of epidemiology
- 2. Concept of diseases
- 3. Primary Health care (Definition, element, Basic Principles)
- 4. Immunity

धर्मदेवी नगरपालिका
नगरकार्यपालिकाको कार्यालय
मुडेशनिश्चरे, संखुवासभा

अ.न.मि. पदको खुला प्रतियोगितात्मक लिखित परीक्षाको पाठ्यक्रम

5. Communicable diseases and its prevention, control and treatment including Acquired Immuno Deficiency Syndrome (AIDS) and Sexual Transmitted Disease (STD)

(I) Community diagnosis

1. Importance and methods of community diagnosis

धर्मदेवी नगरपालिका
नगरकार्यपालिकाको कार्यालय
मुडेशनिश्चरे, संखुवासभा

अ.हे.व. पदको खुला प्रतियोगितात्मक लिखित परीक्षाको पाठ्यक्रम
यस पाठ्यक्रमलाई दुई भागमा विभाजन गरिएको छ ।

भाग	परीक्षा	विषय	पूर्णाङ्क	प्रश्न संख्या	समय	परीक्षा प्रणाली	उत्तीर्णाङ्क
१	लिखित	सेवा सम्बन्धी	१००	५०	४५ मिनेट	वस्तुगत बहुउत्तर	४०
२	अन्तर्वार्ता		२०				

द्रष्टव्य:

१. यथासम्भव पाठ्यक्रमका सबै एकाइबाट प्रश्न सोधिने छन् ।
२. लिखित परीक्षामा गल्ती गरेको प्रश्नोत्तरका लागि २०% अङ्क कट्टा गरिनेछ ।

धर्मदेवी नगरपालिका
नगरकार्यपालिकाको कार्यालय
मुडेशनिश्चरे, संखुवासभा

अ.हे.व. पदको खुला प्रतियोगितात्मक लिखित परीक्षाको पाठ्यक्रम

Anatomy and physiology

1. Anatomical structure and function of the different organs of the body system,

- A. Digestive system
- B. Respiratory system
- C. Cardiovascular system
- D. Reproductive system
- E. Endocrine system
- F. Nervous system
- G. Skeletal system
- H. Sense organ system

2. Health education and community Diagnosis

(A) Health Education

- Health Education, importance and method
- Communication & barrier of communication
- Learning process
- Leadership.

(B) School Health

- Purpose of School Health Program
- Activities of School Health Program.

(C) Community Diagnosis

- Importance and methods of community diagnosis

(D) Community Development

- Objective
- Methods of community development

3. Community Health

(A) Epidemiology

- i. Definition of Epidemiology
- ii. Scope of Epidemiology
- iii. Vital statistic
- iv. Epidemiological investigation
- v. Epidemiological trends
- vi. Disease prevention
- vii. Basic principle of disease transmission
- viii. Immunity.

धर्मदेवी नगरपालिका
नगरकार्यपालिकाको कार्यालय
मुडेशनिश्चरे, संखुवासभा

अ.हे.व. पदको खुला प्रतियोगितात्मक लिखित परीक्षाको पाठ्यक्रम

(B) Environmental sanitation

- i. Environmental sanitation
- ii. Scope of environmental sanitation
- iii. Water (Source, Water purification)
- iv. Excreta disposal and faecal born disease
- v. Solid waste method of termination
- vi. Disposal of waste water
- vii. Health & Disease spectrum
- viii. Food sanitation
- ix. Insects and rodents and their importance in public health
- x. Milk hygiene & Milk born disease.

4. (A) Basic Medical Procedures and First Aid Treatment

- First aid:- Shock, Bleeding, burn/scalds fracture, Ear, Throat, Nose and Eye injuries, Poisoning, Snake bite, Insect bite and Animal bite & Frost bite
- First aid treatment of electrical injury
- Drawing, Choking, High fever fit and convulsion

(B) Basic Medical Procedures

- Vital signs
- Investigation process and Importance of urine, Stool, Blood, Sputum pus and throat swab collection
- Bandage (Importance, types & application)
- Technique of giving injection
- Sterilization process, importance, type and methods.

5. Vector Borne Disease (VBDs):

- i. History and Epidemiology of VBDs- Mode of transmission, causative agent, host, vector and environment, Life cycle of vectors and parasites/viruses.
- ii. Rationale and Tools and techniques for the Prevention and control of VBDs.
- iii. Clinical features, Diagnosis and Case Management of VBDs
- iv. Nepal's National Goal, objectives, prevention and control strategies, approaches, methods and activities, National Treatment Protocol of VBDs. Trends of transmission, geographical distribution, epidemiological situation.
- v. Planning for VBDs Prevention and Control at the district and periphery level:
 1. Analysis of the district VBDs situation.

धर्मदेवी नगरपालिका
नगरकार्यपालिकाको कार्यालय
मुडेशनिश्चरे, संखुवासभा

अ.हे.व. पदको खुला प्रतियोगितात्मक लिखित परीक्षाको पाठ्यक्रम

2. Development of District VBDs Profile with the risk areas and population mapped.
 3. Preparation of Annual Work Plan
 4. Epidemic/Outbreak preparedness and Response
 5. Surveillance
 6. Behaviour Change Communication (IEC)
 7. Recording and Reporting of VBDs
 8. Referral and follow-up
 9. Supervision, monitoring and evaluation of VBDs control programs.
 10. Roles and responsibilities of different level health facilities.
 11. Techniques of community mobilization for VBDs.
6. Maternal and Child Health, Family Planning and Nutrition
- A. Maternal and Child Health
- i. Antenatal care
 - ii. Physiological Change during pregnancy
 - iii. Danger signs
 - iv. High risk group (mother)
 - v. Delivery care
 - vi. Stages of labor
 - vii. Difference between false and true labour
 - viii. Postnatal care
 - ix. New born Care
 - x. Complication of pregnancy
 - xi. Abortion
 - xii. Ectopic pregnancy
 - xiii. Toxemia
 - xiv. Mal Presentations
 - xv. Ante Partum haemorrhage
 - xvi. Post partum haemorrhage
 - xvii. Post partum haemorrhage, retained placenta
 - xviii. Definition, signs and symptoms; and management of pelvic infection
 - xix. Uterine prolapsed
 - xx. Leucorrhoea, Trichomonosis
 - xxi. Growth and development of baby
 - xxii. Milestone development

धर्मदेवी नगरपालिका
नगरकार्यपालिकाको कार्यालय
मुडेशनिश्वरे, संखुवासभा

अ.हे.व. पदको खुला प्रतियोगितात्मक लिखित परीक्षाको पाठ्यक्रम

xxiii. Definition, causes, signs symptoms and management of Ante Respiratory Infection (ARI), Diarrheal Diseases

xxiv. Six killer disease (Tuberculosis, Teatunus, Polio, Purtusis, Diphtherial Measles

(B) Family Planning

i. Population education

ii. Population pyramids

iii. Consequences of population growth

iv. Mea rures to slove population problem.

v. Family planning methods

vi. Temporary method

vii. Permanent method

(C) Nutrition

i. Source of nutrients

ii. Nutritional status measurements

iii. Breast feeding, Weaning and supplementary foods

iv. PEM (Protein Energy malnutrition) sign/symptoms, prevention and treatment

v. Vitamins, Minerals, sources, deficiency disease, sign/symptom of deficiency disease and management

7. Communicable Disease and Microbiology

A. Microbiology

i. Micro-ornisms (Bacteria, virus, parasities fungus, protozoa, helminthes)

B. Communicable Diseases

Communicable disease and non communicable disease, causes, clinical features, treatment, compliation and prevention of:

i. Amoebic, bacillary, dysentery, giardiasis

ii. Cholera, Tuberculosis, Malaria

iii. Parasitic Siseases

iv. Viral Sisease (AIDS, Chicken pox, measles, influenza and common cold, mumps, Rabies, infective, hepatitis, polomyelitis, trachoma)

v. Bacterial Disease

vii. Leprosy, pertusis, tetanus, gastro-enteritis

धर्मदेवी नगरपालिका
नगरकार्यपालिकाको कार्यालय
मुडेशनिश्चरे, संखुवासभा

अ.हे.व. पदको खुला प्रतियोगितात्मक लिखित परीक्षाको पाठ्यक्रम
vii. Enteric fever, diphtheria, syphilis, gonorrhoea.

8. Medicine & Surgery:

A. Medicine:

1. History taking/physical examination
2. Causes, signs and symptoms, type, prevention, treatment, complication and investigation of
 - a. Deficiency disease
 - i. Anemia, Protein Energy Malnutrition (PEM), Vitamin deficiency disease.
 - b. Digestive System
 - i. Gastritis, peptic ulcer, cholecystitis
 - ii. Appendicitis
 - iii. Dysentery
 - iv. Gastroenteritis
 - v. Hepato-splenomegaly
 - c. Respiratory system
 - i. Common cold
 - ii. Tonsillitis
 - iii. Pharyngitis
 - iv. Rhinitis
 - v. Sinusitis
 - vi. Bronchitis
 - vii. Pneumothorax
 - d. Cardiovascular System
 - i. Hyper Tension
 - ii. Congestive Cardiac Failure (CCF)
 - iii. Rheumatic fever
 - e. Genito Urinary System
 - i. Nephritis
 - ii. Renal Colic
 - iii. Urinary Tract Infection (UTI)
 - f. Endocrine System
 - i. Diabetes
 - ii. Hypothyroidism
 - iii. Hyperthyroidism

धर्मदेवी नगरपालिका
नगरकार्यपालिकाको कार्यालय
मुडेशनिश्चरे, संखुवासभा

अ.हे.व. पदको खुला प्रतियोगितात्मक लिखित परीक्षाको पाठ्यक्रम

- g. Nervous System
 - i. CVA (Cerebro Vascular Accident)
 - ii. Convulsion
 - iii. Meningitis
 - iv. Epilepsy
 - v. Unconsciousness
- h. Skin Problem
 - i. Scabies
 - ii. Ringworm
 - iii. Impetigo
 - iv. Eczema
 - v. Allergies

B Surgery:

1. Definition Clinical Features and appropriate treatment of:

- i. Boils
- ii. Carbuncles
- iii. Ulcer
- iv. Piles
- v. Wound
- vi. Burn and scales
- vii. Fracture
- viii. Dislocation and sprain
- ix. Head and spinal cord injuries
- x. Bleeding
- xi. Foreign body in eye, ear, nose and throat
- xii. Conjunctivitis, iritis, trachoma, cataract, sty. Otitis externa
- xiii. Common problem of teeth and mouth
- xiv. Acute abdominal problem
- xv. Acute appendicitis
- xvi. Acute cholecystitis
- xvii Instinal obstnection
- xviii. Hydrocele
- xix. Hernia
- xx. Tumor

9. Pharmacy and Pharmacology

A. Pharmacy

धर्मदेवी नगरपालिका
नगरकार्यपालिकाको कार्यालय
मुडेशनिश्चरे, संखुवासभा

अ.हे.व. पदको खुला प्रतियोगितात्मक लिखित परीक्षाको पाठ्यक्रम

- i. Terminology used in pharmacy
- ii. Simple pharmaceutical calculation according to Indian pharmacopoeia (IP) and British pharmacopoeia (BP) and formulatory
- iii. Inventory management
- iv. Dispensing
- v. Narcotic drugs management
- vi. Banded drugs

B. Pharmacology

- i. Terms used in pharmacology
- ii. Meaning and types of Antibiotic
- iii. Action, use, dose, general side effects and contradiction of the drugs used in different systems:
 1. Digestive systems
 2. Respiratory system
- iv. Condition
 1. Pain
 2. Fever
 3. Inflammation
 4. Locally used preparations
 5. Antihypertensive drugs
 6. Nutritional Supplementary Drugs
 7. Vaccines
 8. Hormones
 9. Oral rehydration therapy
 10. Parental solution

10. Health Culture and Communication:

- i. Changes, process and barrier of changes in community
- ii. Traditional belief and health related taboos
- iii. Traditional medicine practice in Nepal
- iv. Concept of family health
- v. Health and disease spectrum
- vi. Health reporting and recording

Health Management:

- i. Health care system in Nepal
- ii. Job Description of Auxiliary health Worker (AHW) and Auxiliary Nurse Midwife (ANM)

धर्मदेवी नगरपालिका
नगरकार्यपालिकाको कार्यालय
मुडेशनिश्चरे, संखुवासभा

अ.हे.व. पदको खुला प्रतियोगितात्मक लिखित परीक्षाको पाठ्यक्रम

- iii. Primary Health Care (PHC): definition and components
- iv. Job description of malaria inspector/Vector control Assistant/Malaria Assistant/Cold chain Assistant.

Management of:

- i. Health posts
- ii. Clinics
- iii. Health Camps
- iv. In service Training
- v. Inventory
- vi. Chart and Diagram
- vii. Meeting
- viii. Problem solving
- ix. Leaves
- x. Recording and reporting
- xi. Supervision and monitoring

कार्यालय सहयोगी (करार) पदको परीक्षाको पाठ्यक्रम

परीक्षाको किसिम

क्र.सं.	चरण	विवरण	पूर्णाङ्क	उत्तीर्णाङ्क	कैफियत
१	प्रथम	लिखित परीक्षा	६०	२४	
२	द्वितीय	अन्तरवार्ता	४०		

प्रथम चरण: लिखित परीक्षा

क्र.सं.	विषय	प्रश्नको प्रकार	प्रश्न सङ्ख्या र अङ्क	समय	कैफियत
क	सामान्य ज्ञान र सेवाको ज्ञान	वस्तुगत: बहुवैकल्पिक प्रश्न	४० प्रश्न १ अङ्क	२ घण्टा	
ख	विषयगत लेखन	विषयगत: छोटो उत्तर	४ प्रश्न ५ अङ्क		

क) सामान्य ज्ञान

- नेपालको भूगोलसम्बन्धी सामान्य ज्ञान: क्षेत्रफल, भौगोलिक सिमाना, भौगोलिक र राजनैतिक (सङ्घ, प्रदेश र स्थानीय तह) विभाजन ।
- नेपालको इतिहाससम्बन्धी सामान्य जानकारी, ऐतिहासिक, धार्मिक तथा पर्यटकीय दृष्टिले नेपालका महत्वपूर्ण स्थलहरू ।
- नेपालमा प्रचलित धर्म, भाषा, संस्कृति, जातजाति र जनसङ्ख्यासम्बन्धी ज्ञान ।
- नेपालको वर्तमान संविधान (जारी मिति, भाग, धारा र अनुसूची सङ्ख्या) ।
- स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ सम्बन्धी सामान्य जानकारी ।
- राजनैतिक विकास क्रम, समसामयिक विषय र नवीनतम जानकारी ।

ख) सेवाको ज्ञान

- कार्यालय सञ्चालनसम्बन्धी ज्ञान ।
 - दर्ता चलानी तथा फाइलिङ्गसम्बन्धी ज्ञान ।
 - फोटोकपी, फ्याक्स, स्क्यानर लगायतका उपकरण सञ्चालनसम्बन्धी ज्ञान ।
 - अफिस स्टेसनरी सम्बन्धी ज्ञान ।
- कार्यालयको सरसफाईसम्बन्धी ज्ञान ।
 - सरसफाईसम्बन्धी ज्ञान ।
 - सरसफाईमा प्रयोग हुने सामग्रीसम्बन्धी ज्ञान ।
 - कार्यालय सजावट व्यवस्थापनसम्बन्धी ज्ञान ।
 - सरसफाई गर्दा अपनाउनु पर्ने सुरक्षा सावधानीसम्बन्धी ज्ञान ।
- पाककलासम्बन्धी ज्ञान ।
 - नेपाली चाडवाड अनुसारका परिकाको ज्ञान ।
 - परिकार तयार गर्ने विधि ।
 - परिकार तयार गर्न आवश्यक हुने सामग्री तथा भाँडाकुँडाको ज्ञान ।
 - परिकार तयार गर्दा अपनाउनु पर्ने सरसफाई / सावधानीसम्बन्धी ज्ञान ।
- कार्यालय सहयोगीको व्यवसायिक र व्यक्तिगत गुणहरूसम्बन्धी ज्ञान ।
 - कार्यालय सहयोगीको काम तथा कर्तव्यको ज्ञान ।
 - कार्यालय सहयोगीमा हुनुपर्ने गुणहरू ।
 - कार्यालयको काममा रहदा ध्यान दिनुपर्ने विषयहरूको ज्ञान ।
 - समयपालना, मर्यादा पालना, अनुशासन र आचरणसम्बन्धी ज्ञान ।

- प्रथमिक उपचारसम्बन्धी ज्ञान ।
- ५. अतिथि सत्कारसम्बन्धी ज्ञान ।
- ६. चिठीपत्र निवेदन / लेखनसम्बन्धी ज्ञान ।
- ७. गणितको सामान्य ज्ञान (जोड, घटाउ, गुणन, भाग, आदि) ।

द्वितीय चरण:

अन्तरवार्ता परीक्षा (मौखिक)

द्रष्टव्य:

१. लिखित परीक्षामा प्रश्नहरू यथासम्भव नेपाली भाषामा सोधिनेछन् । तर विषयलाई स्पष्ट गर्नुपर्ने अवस्थामा अङ्ग्रेजी शब्दावली समेत प्रयोग गर्न सकिनेछ ।
२. सामान्यतया पाठ्यक्रममा उल्लेख भएका सबै विषय समेटिने गरी प्रश्नहरू सोधिने छ ।
३. विषयगत लेखनको माध्यम भाषा नेपाली वा अङ्ग्रेजी अथवा नेपाली र अङ्ग्रेजी दुवै हुन सक्नेछ ।
४. प्रथम चरणको लिखित परीक्षाबाट छनौट भएका उम्मेदवारहरूलाई मात्र द्वितीय चरणको परीक्षामा सामेल गराइनेछ ।
५. उम्मेदवारले प्रथम चरण र द्वितीय चरणमा प्राप्त गरेका प्राप्ताङ्कहरू जोडी कुल अङ्कको आधारमा योग्यताक्रमानुसार अन्तिम नतिजा प्रकाशित गरिनेछ ।